

Iñaki Larrañaga: «Euskara normalizazio bidean dagoenik ere ez nuke esango»

Hizkuntzaren egoerari buruzko diagnostiko serio baten beharraz aritu zen

I. Murua Uria / Donostia

Euskararen normalizazio bidean «diagnostiko serioa» egin beharraz ohartarazi zuen Iñaki Larrañaga

soziolinguistikak atzo Donostian, Bagera elkarteak antolatutako saioan. Larrañagaren ustez, gizarte elebiduna helburutzat hartzea ez da bidezkoa —«hori lortzea ezinezkoa

baita»— eta euskara, gaur egun, «normalizazio bidean» ere ez dabere iritziz. *Euskararen bitzta gure esku* hitzaldi sortako lehenengoa izan zen atzokoa.

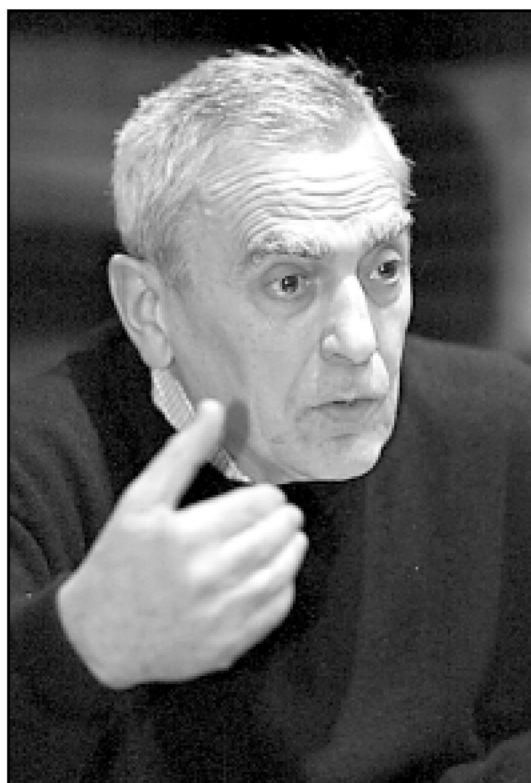
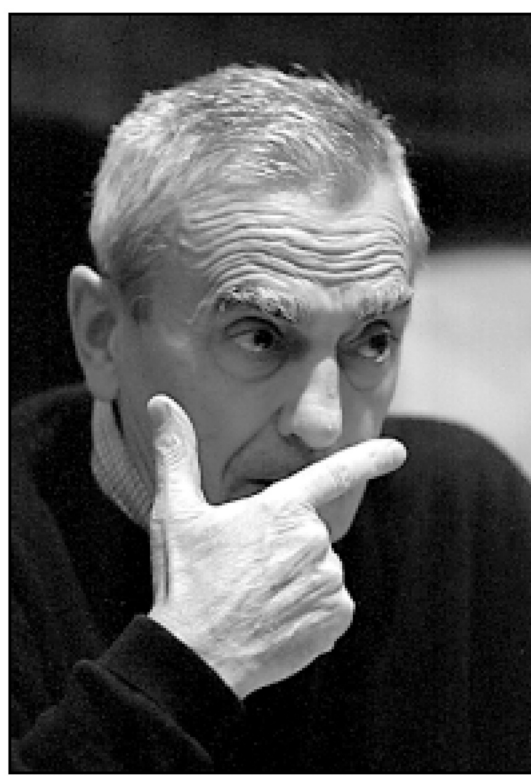
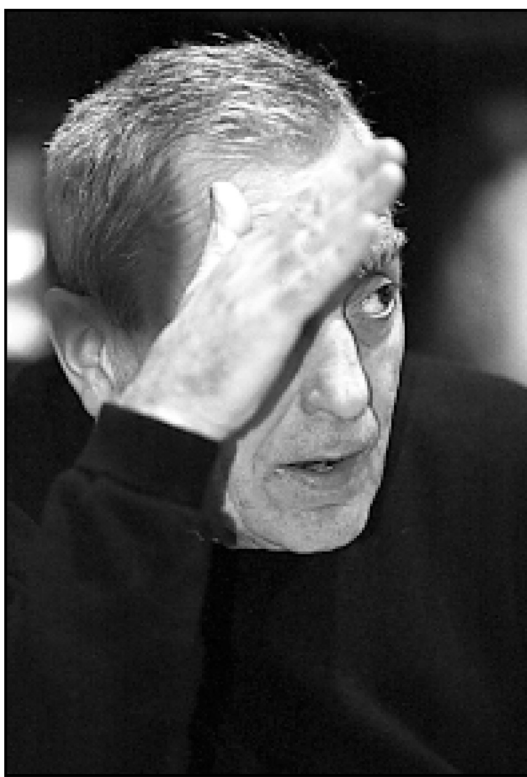
DUELA urte eta erdi Iñaki Larrañagak berak *Zenbat Gara* aldizkarian argitaratutako artikuluko —*Euforia giroa eta konfusio zeremonia*— gogoetatik abiatu zuen hitzaldia. «Orduan euforia giro bat zegoela sumatu nuen, eta bazegoela halako nahasketa moduko zerbit». Batetik, euskararen aldeko «mugimendu indartsu bat» bazen eta, horrekin batera, «diskurtso ofizialean, Gobernuak behin eta berriz esaten zigun, gauzak ondo zihoazela, euskararen egoera asko hobetu zela azken hogeitortan». Larrañagaren ustez, giro hori apaldu egin da: «Euforia hori ez da duela urte erdikoa, ezta gutxiago ere».

Artikulu hartan aipatzen zuen «konfusio zeremoniaren» eragile nagusienak, atzo azaldu zuenez, azterketa soziolinguistikoen emaitzekin batera aipatzen ziren «helburuak» ziren. «Helburu bezala aipatzen ziren gizarte gero eta elebidunagoa, gero eta integratuagoa, eta gero eta normalizatuagoa lortzea».

Helburu okerrak

Iñaki Larrañagaren ikuspegitik, baina, «elebitasun soziala lortzea, modu iraunkorrean lortzea, ezinezkoa da». Mackey soziolinguistaren esanak ekarri zituen gogora: «Gizarte batean funtzio berberak betetzeko bi hizkuntza baldin badaude, eta bi hizkuntzaz baliatu ahal badaitezke funtzio berberak betetzeko, hizkuntza horietako bat soberan dela dio Mackeyk; hizkuntza osoaren funtzioak bete ezinik». Eta Koldo Mitxelenaren hitzak ondoren: «Diglosiaren purgatorioan bizitzera kondenaturik biziko ginateke bide horretatik, Mitxelenak esaten zuen bezala».

Beste helburutzat integrazioa aipatzen denean, «indar erlazioaren arazoa» ez dela aipatzen salatu zuen. «Ez da inoiz esaten gaztelarazko gizarteak edo frantseserazko integratu behar dutenik.

Iñaki Larrañaga soziolinguista, atzoko hitzaldian.

Horiek badute autonomia eta independentziaz jokatzeko nortasun, ahalmen, eta gainera, eskubide guztia. Baina gureak apendizemodura bizitzeko eskubidea besterik ez du, beti besteei lotuta.

Gaur egungo egoera normalizazioaz hitz egitea ez dela bidezkoa uste du: «Gure egoera ez da normalizatutzat

hartzeko modukoa, eta normalizazio bidean dagoenik ere ez nuke esango». Hau argudiatzeko hiru maila berezi zituen. Batetik, hizkuntza bera: «Hizkuntza bat, bere osotasunean hartuta, funtzio guztiak betetzeko baldintzatan dagoenean dago normalizatua». Bigarrenik, hizkuntz komunitatea: «Hiz-

kuntz komunitatearen normalizazioak eskatzen du bertako kideak erdigunean egotea, eta ez periferian. Eta ikusten dugu gure gizartearen erdigunea erdalduen osatua dagoela». Eta hirugarrenik, hiztuna: «Hiztuna normalizatua dago, euskaldun izate hori oso-osorik betetzen duen neurrian; pro-

x Iñaki Larrañaga:

«Elebitasun soziala modu iraunkorrean lortzea ezinezkoa da»

«Gure hizkuntzak apendizemodura bizitzeko eskubidea besterik ez du»

«Normalizazio prozesuak hizkuntzen arteko berdintasuna eskatzen du; subordinazio politikoa ezin da eraman hizkuntzetara»

«Diagnostiko on bat, serio bat, egitea beharrezkoa da; ezin dugu simplekeriatan jardun»

«Hizkuntz komunitateari planteatzen zaion arazoa ez da kantitatezkoa, ez da kopuru kontua»

zesu natural baten bidez hizkuntza bereganatu duenean, eta aldi berean, prozesu kultural baten bidez garatu ahal izan duenean. Zuek esango didazue normalizazio bidean gauden, zenbaiteraino, eta zenbat bide ditugun itxita».

Bide itxiez ari zelarik, Frantziako zein Espainiako marko juridiko-politikoek euskarari normalizaziorako ateak ixten dizkietela nabarmendu zuen: «Normalizazio prozesuak eskatzen duelako hizkuntzen arteko berdintasuna. Subordinazio politikoa ezin da eraman hizkuntzetara». «Joko arau hauekin eta joko zelai honetan» jokatu behar dela diotenei, hau ez dela joko zelai erantzun zien: «Hau minez, bonbez, betetako zelai da, edo kartzelako patioa».

Bere diskurtsoa ez dela «katastrofista» adierazi zuen: «Kontua ez da irtenbiderik ikusten ez dudala. Kontua da diagnostiko on bat, serio bat, egitea beharrezkoa dela. Ezin dugu simplekeriatan jardun». Eta ahaleginak ez direla euskaldun kopurua handitzera bideratu behar argudiatu zuen: «Hizkuntz komunitateari planteatzen zaion arazoa ez da kantitatezkoa. Ez da kopuru kontua. Kontua da nola lortu hizkuntzak funtzio horiek guztiak bereganatzea. Gure kezkek ez genituzke hainbeste bideratu behar prozesu estentsiboetan, intentsiboetan baizik. Kalitatea, ez kantitatea».